

ความสามัคคี

สามัคคีที่สำคัญที่สุดคืออะไร ก็คือ **สามัคคี**ในชาติ ไม่ใช่ว่า **ความสามัคคี**ในคณะไม่ดี แต่ต้องระวัง ถ้า**สามัคคี**กัน แต่จะไปก้าวก่ายหรือไปทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ในสถาบันก็เป็นความผิด ถ้า**สามัคคี**ในสถาบันไปทำให้คนอื่นเสียหายหรือเดือดร้อนก็ไม่ดี เพราะทำให้เสียหายต่อ**สามัคคี**ของชาติ .....

(พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: ๓ เมษายน ๒๕๐๓)

สามัคคีกัน ประองตองกัน นี้ความหมายของความ **สามัคคี** ใดๆ ก็บอกว่า ให้**สามัคคี**ประองตองกัน ช่วยเหลือเพื่อประเทศชาติ แต่แปลว่าอะไรก็ไม่รู้ ถ้าคนหนึ่งคนใดในที่ประชุมนี้ เรียกร้องพื้นที่ สำหรับยื่นเงินจำเป็น โดยอ้างความสุขส่วนตัว คนอื่นก็ต้องประท้วง เราทั้งหลายอยู่ได้ก็เพราะว่า มี**ความสามัคคี**ประองตองกัน

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา :
๔ ธันวาคม ๒๕๑๗)

ที่เป็นสิ่งสำคัญที่สุดเพราะว่า ตามที่ได้กล่าวเมื่อตะกี้ว่า แต่ละคนจะตั้งอยู่ใน**ความสามัคคี** ช่วยรวมแรงกัน เพื่อปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ เป็นประโยชน์ต่ออะไร ตอนนี่ก็ต้องบอกว่า เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือต่อชาติบ้านเมือง เชื่อว่าท่านทั้งหลายก็มีความปรารถนาดีโดยแท้ – ไม่ใช่ดีบ้างไม่ดีบ้าง- ว่าตั้งใจที่จะเข้าหากัน ร่วมแรงกันปฏิบัติงาน เพื่อส่วนรวม เพื่อประเทศชาติ

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา :
๔ ธันวาคม ๒๕๑๙)

คำว่า “**สามัคคี**” นี้ขอวิเคราะห์ศัพท์ ว่าเป็นการกระทำของแต่ละคน ทำความดีเว้นจากความไม่ดี มีความเข้าใจซึ่งกันและกันของแต่ละบุคคล อย่างนี้ถ้าชาติ**สามัคคี** ชาติก็ไม่แตกสลาย คุ้มไว้ดีดี คำว่าคุ้มนี้ อาจจะไม่ชอบกันเพราะเหมือนควบคุมเพราะเหมือนควบคุม เหมือนคุ้มซึ่ง แต่คุ้มหมายความว่าอยู่ดีดี อยู่เป็นชาติได้

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา :
๔ ธันวาคม ๒๕๒๑)

อีกอย่างหนึ่งที่จะแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้ ก็ได้พูดแล้ว ท่านก็คงได้ ฟังแล้ว ได้พูดเมื่อวานนี้เองในพิธีสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ ตอนแรกได้พูดว่า คนไทยเรา ที่รักษาเอกราชอธิปไตยไว้ได้ก็โดยอาศัย การที่ “รู้จัก**ความสามัคคี**และรู้จักทำหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้ประสานส่ง

เสริมกัน” ความจริงเขียนไว้ว่า “รู้จัก**สามัคคี**” ..... การที่จะรู้จัก**สามัคคี** ก็ลำบากมาก เพราะคนมาก ๆ รู้จักกันทั่วถึงไม่ค่อยได้ แต่รู้จัก**สามัคคี** ควรจะใช้ได้เพราะหมายความว่า ทุกคนถือว่าตนเป็นคนไทยมีอะไรเกิดขึ้นก็ตาม ทุกคนรู้ว่าต้องมี**สามัคคี** รู้ ก็คือ ทราบ ทราบความหมายของ**สามัคคี** รัก คือ นิยม นิยมความ**สามัคคี** เพราะเหตุใดคนไทยจึง รู้จัก**สามัคคี** ก็เพราะคนไทยนี้ฉลาด ไม่ใช่ไม่ฉลาด คนไทยนี้ฉลาดรู้ว่า ถ้าหากเมืองไทยไม่ใช่**สามัคคี** ไม่เห็นอกเห็นใจกัน ไม่ใช่อะไรที่จะพอรับกันได้ พอที่จะใช้ได้ ก็คงจะไม่ได้ทำอะไร หมายความว่า ทำมาหากินก็ไม่ได้ทำมาหากิน เพราะว่ามีอุปสรรค ไม่มีความสงบ จะต้องรู้จัก**สามัคคี** หมายความว่า รู้จักการอะลุ่มอล่วยกัน แม้จะไม่ใช้ถูกต้องเต็มที่ คือหมายความว่า ไม่ถูกหลักวิชาเต็มที่ ก็จะต้องใช้ เพราะว่าถ้าไม่ใช่ ก็ไม่มีอะไรใช้ อาจมีสิ่งที่มีอยู่แล้วที่จะใช้ไปได้ชั่วคราว คุณภาพอาจไม่ค่อยดีนัก ทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีอะไรที่ตีร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ว่าต้องใช้อะไรที่พอใช้ได้ไป ไม่อย่างนั้นไม่มีวันที่จะมีชีวิตรอดได้ .... ตอนนีถ้ำราษฏร รู้จัก**สามัคคี** เขาจะเข้าใจว่าเมื่อเขามีรายได้ เขาก็จะยินดีเสียภาษี เพื่อช่วยราชการให้สามารถทำโครงการต่อไปเพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติ ถ้ำราษฏร รู้จัก**สามัคคี** และรู้ว่า การเสียคือการได้ ประเทศชาติก็จะก้าวหน้า เพราะว่าคนที่คนอยู่ดีมีความสุขนั้น เป็นกำไรอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งนับเป็นมูลค่าเงินไม่ได้ ..... การปฏิบัติโดยวิธีการที่อาจไม่ถูกหลักวิชานัก แต่ประกอบด้วยความเมตตาด้วย**สามัคคี**

คือ รู้รัก**สามัคคี** นี้เอง ก็คงจะทำให้อยู่กันได้อีกต่อไป ..... ความจริงประเทศไทยนี้ก้าวหน้ามามากแล้ว และก็ก้าวหน้ามาอย่างสม่ำเสมอไม่เร็วเกินไปไม่ช้าเกินไป สิ่งที่สำคัญ ก็คือต้องใช้หลักที่พูดเมื่อวานนี้ แต่พูดผิดพลาดไป วันนี้จึงมาแก้เสียยี่ดียว แก้คำเดียว แก้คำว่า จัก เป็น รัก หรือ รัก เป็น จัก ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้เข้าใจว่า เมื่อวานนี้พูดผิดยอมรับ เขียนไว้เป็นอย่างดีว่า “คนไทย รู้รัก**ความสามัคคี**” ใกล้เคียงไปพูดว่ารู้จัก**ความสามัคคี** ซึ่งก็ไม่ผิดนัก แต่รู้จัก**ความสามัคคี** นั้นซึ่งกว่า เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว เข้าใจว่าท่านทั้งหลายก็จะซึ่งและรู้จัก**ความสามัคคี**

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา :
๔ ธันวาคม ๒๕๓๔)

ยังไม่ได้พูดคำที่เคยพูดทุกครั้ง คือ ต้อง**สามัคคี**กัน ต้องไม่ปิดขากันมากเกินไป แต่ว่าไม่ได้หมายความว่า จะต้องทำแบบที่บางคนก็จะทำ จะต้องให้ทุกคนมีโอกาสทำงาน ทำงานตามหน้าที่ เมื่อทำงานตามหน้าที่แล้วก็ต้องหวังดีต่อผู้อื่นนี้เป็นหลักที่สำคัญ ต้องทำงานด้วยการเห็นอกเห็นใจกันและทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา :
๔ ธันวาคม ๒๕๔๐)

ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดี มาอวยพรแก่ท่านทุก ๆ คน ทั้งขอขอบใจท่านเป็นอย่างมาก ที่มีไมตรีจิตร่วมมือ สนับสนุนข้าพเจ้า ในภาระทั้งปวงด้วยดีตลอดมา ในรอบปีที่ผ่านมา มีเหตุการณ์หลายอย่างเกิดขึ้นในบ้านเมืองเรา ที่สำคัญควรแก่การชื่นชม เป็นพิเศษ ก็คือการที่นักกีฬาของเรา ได้เหรียญทอง และเหรียญทองแดง ในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ตกถึงปลายปี ก็มีเหตุการณ์ที่น่าเศร้าสลดใจ คือเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ที่ภาคใต้ เป็นผลให้ชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชนต้องสูญเสียไปมิใช่น้อย แต่ภัยพิบัติครั้งนี้ ก็ทำให้ได้เห็นน้ำใจ และ**ความสามัคคี**ของคนไทย อย่างเด่นชัดอีกครั้งหนึ่ง เราต่างพร้อมใจ และเต็มใจช่วยเหลือกัน และกันทันที โดยเต็มกำลังและเสียสละ ข้อนี้ น่าจะเป็นเครื่องยืนยันได้เป็นอย่างดี ถึง**ความสามัคคี** และความเมตตาปรารถนาดีต่อกัน ที่ยังมีบริบูรณ์อยู่ในจิตใจของคนไทย ทำให้มั่นใจได้ว่า ไม่ว่าประเทศของเรา จะประสบกับปัญหา หรือภาวะอันไม่ปรกติใด ๆ คนไทยเราจะหันหน้าเข้าหากัน และร่วมมือร่วมใจกัน ปฏิบัติแก้ไข ให้ผ่านพ้นปัญหา หรือภาวะการณ์นั้น ๆ ไปได้อย่างแน่นอน

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ :

๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๓)

ก่อนลงมานี้ มิได้ตั้งใจจะมาพูดเรื่อง เรื่องพัฒนา ตั้งใจจะมาพูดถึงเรื่อง เรื่องความหายนะ ซึ่งปัจจุบันนี้ ทุกคนทราบดีว่า ประเทศดูเหมือนว่าจะหายนะ ไม่ใช่ พัฒนะ ไม่ใช่วัฒนะ เพราะว่า เดี่ยวนี้อะไรๆ ดูจะเลื่อมลงทางนายกฯ ดูนั่งทำหน้ามู๋มู๋ รู้สึก รู้สึกไม่พอใจที่บอกว่า ประเทศหายนะ

แต่เป็นความจริง เพราะว่า ทำอะไรมันดูมีปัญหาทั้งนั้น แต่สำหรับท่าน นายกฯ นะไม่มี นายกฯ Happy แต่ว่า Happy ช้างนอก ดูท่าทาง Happy แต่ข้างในไม่สบายใจ ก็ว่าไม่รู้จะทำยังไง เพราะว่าไม่ก้าวหน้า แต่ยังไง การก้าวหน้านั้น นายกฯ ก็ได้ให้สูตรไว้แล้วว่าทำยังไงให้ก้าวหน้า คือ จะต้อง**สามัคคี**กัน ร่วมกันทำ แล้วถ้าร่วมกันทำ มันก้าวหน้าได้ แต่ถ้าไม่ร่วมกันทำ ไม่ ไม่มีทางก้าวหน้า

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา .
๔ ธันวาคม ๒๕๕๔)

คำว่า ประองตอง คำว่า **สามัคคี** สำคัญมาก ต้องมาหาทางที่ ที่มารวมประองตองได้ แต่ว่าที่เป็นอย่างนี้ คน ๒ คน ความคิดไม่เหมือนกัน มีไม่เหมือน มีให้เหมือนกันไม่ได้ คน คนแต่ละคนมีความคิดต่างกัน มีแนวชีวิตคนละอย่าง ได้เรียนรู้มาคนละอย่าง ได้มีประสบการณ์มาคนละอย่าง แต่ว่าถ้ามา มาสัมพันธ์กันนะ เชิงปฏิบัติการ ก็จะสำเร็จได้

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา .
๔ ธันวาคม ๒๕๕๔)

การก้าวหน้านั้น นายกฯ ก็ได้ให้สูตรไว้แล้วว่าทำยังไงให้ก้าวหน้า คือ จะต้อง**สามัคคี**กัน ร่วมกันทำ แล้วถ้าร่วมกันทำ มันก้าวหน้าได้ แต่ถ้าไม่ร่วมกันทำ ไม่ ไม่มีทางก้าวหน้า

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา .
๔ ธันวาคม ๒๕๕๔)